Всеукраїнська громадська організація
СПІЛКА ХОЛОДИЛЬЩИКІВ УКРАЇНИ
Ukrainian Union of refrigerating plants manager

вих.14 від 03.09 2019 р.

Голові комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики і питань природокористування
п. Бондаренко О.В.

Щодо законопроекту «Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази» (реєстраційний номер 9082 від 14.09.2018)

Всеукраїнською громадською організацією «Спілка холодильщиків України» розглянуто проект Закону України «Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази». Вважаємо за необхідне звернути Вашу особливу увагу до проблем реалізації в Україні вимог і положень Монреальського протоколу (МП).

В 2019 р. виповнюється 30 років з моменту ратифікації Україною(на той час – УРСР) цього Протоколу. Слід відзначити, що МП є лідером серед світового співтовариства, як угода, що успішно виконується практично усіма країнами світу. Саме це, до речі, стало причиною приєднання до МП світових проблем щодо глобального потепління та енергетичної ефективності.

За роки виконання вимог МП успішно вирішені числені технічні проблеми вилучення з обігу озоноруйнівних речовин, які використовуються у сферах пожежогасіння, виробництві гербіцидів, миючих засобів та розчинників, завершено заходи з переходу на безпечні піноутворювачі, які є у складі полімерних та піноізоляційних матеріалів.

Дотримуючись вимог МП, всі країни, сторони Протоколу, найбільшу увагу приділяють холодильним агентам, які використовуються у холодильній техніці та технології. Відомо, що штучних холод застосовуються майже у всіх галузях економіки та побуті.

Проблема конверсії фреонів у холодильних системах полягає в тому, що застосування нових холодоагентів потребує оновлення комплектуючих холодильних агрегатів, що в свою чергу потребує значних фінансових затрат. Водночас з огляду на герметичність холодильних агрегатів можливе вилучення та збір відпрацьованих хладонів, а також їх утилізація.

За роки виконання вимог МП у розвинених країнах світу склався традиційний шлях оновлення холодильних систем, а саме: поступовий перехід з використання озоноруйнівних хлорфторвуглецiв (ХФВ) на - гідрохлорфторвуглеці (ГХФВ) зі

Н

зниженим озоноруйнуючого потенціалу (ОРП) до рівня 5%, а потім – на гідрофторвуглеці (ГФВ), які є природними холодоагентами з нульовим ОРП.

В якості природних холодоагентів використовуються ізобутан, пропан, аміак та вуглекислий газ, які не впливають на Озоновий шар, не є факторами глобального потепління та дозволяють забезпечити високу енергоефективність.

Слід зазначити, що Україна одночасно з міжнародним співтовариством успішно виконала перший етап переходу з ХФВ на ГХФВ, а в галузі побутової холодильної техніки взагалі була ініціатором прямого переходу з озоноруйнівного фреону-12 на природній «ізобутан», що реалізовано сьогодні в усіх країнах світу. З огляду на значні капіталовкладення при створенні нових холодильних систем, щодо індустрії виробництва штучного холоду в Монреальському протоколі діє правило, що обладнання на озоноруйнівному холодоагенті працює до повного фізичного зносу, а наступне оновлення відбувається при переході на новий холодоагент.

На жаль, досягнення нашої країни в реалізації МП обмежились лише переходом на ГХФВ. Після жовтня 2007 р., коли на ювілейній сесії МП в Монреалі було прийнято рішення про подальший перехід з ГХФВ на ГФВ, роботи з МП в Мінприроди з певних причин були припинені. Це призвело до появи рішення чергового щорічного засідання Монреальського протоколу в 2012 р., яким Україну було визнано, «як такою, що не виконує вимоги МП

Протоколом для України визначені терміни використання холодоагентів: ГХФВ(в основному Р22), – до 2030 року, а ГФВ – до 2047 р.

Для фінансового забезпечення виконання вимог МП створений Глобальний екологічний фонд ГЕФ, який зарезервував для України близько 60 млн. дол.

Традиційно виконання кожного етапу МП в країнах проходить по схемі:

1. Створення при Мінприроди Озонового секретаріату(офісу) та Міжвідомчої координаційної комісії з представників міністерств, відомств, громадських організацій, які використовують техніку та технології штучного холоду.
2. Розробка національної Стратегії виконання кожного етапу МП, затвердженої на рівні Кабміну.
3. Розробка Програми реалізації вимог МП, включно з конкретними галузевими пілотними проектами, погодженими з відповідною організацією ГЕФ (ПРООН, ЮНІДО та ін).
4. Реалізація проектів в галузях економіки країни спільно з громадськими організаціями за умов належного законодавчого забезпечення та під контролем Озонового офісу та ГЕФ.

На превеликий жаль, на відміну від країн СНД, які вже виконали перший етап переходу на ГФВ «Прискорене вилучення з обігу ГХФВ», в Україні жодного заходу не виконано.

Беручи до уваги об'єктивні причини (часта зміна керівництва Міністерства, відсутність у його складі фахового органу, ліквідація в Україні Мінпромполітики та скорочення у складі більшості міністерств науково-технічних працівників), слід зазначити, що ні Міністерство, ні контролюючі з боку ГЕФ і ООН організації не надали належної уваги цій проблемі.

Однією із спроб виправити ситуацію, що склалась, є підготовка Міністерством проекту Закону « Про озоноруйнуючі речовини (ОРР) та Ф-гази», який переданий до ВРУ в пакеті проектів законів з євроінтеграції.

Відзначаємо, що розробка тексту проекту цього Закону проведена з процедурними порушеннями, а саме: не залучені зацікавлені Міністерства та відомства, галузеві громадські організації, текст проекту закону не пройшов публічне обговорення і є симбіозом двох Регламентів ЕС стосовно ОРР та Ф-газів. Наслідком такого підходу стало те, що у проекті Закону не враховано сучасний стан економіки України і він не може бути «дорожньою картою» виконання вимог МП в галузях господарського комплексу країни, а є своєрідним елементом фіскальної політики, спрямованої на примусове виконання окремих положень МП. Крім того, вимоги МП щодо попередження глобального потепління ще не ратифіковані Україною.

Варто зазначити, що Регламенти ЄС є регуляторними документами технологічного характеру, які визначають правила та процедури поводження з речовинами (порядок застосування технологій та ін.) . Регламенти регулярно оновлюються залежно від розвитку технологій та отриманих нових знань у відповідному секторі економіки, тому Закон не може базуватися на регламентах, оскільки основним завданням Закону є регулювання правових відносин (права - обов'язки) зацікавлених сторін.

Порівняння проекту Закону з аналогами країн-сусідів та аналіз окремих його положень дозволяє зробити єдиний висновок – документ потребує ґрунтовного доопрацювання, а фактично - нової розробки. Не вдаючись в подробиці окремих статей вважаємо за доцільне повернути Проект розробнику і просимо Вас взяти під контроль подальший хід робіт по законодавчому забезпеченню виконання Україною вимог Монреальського протоколу.

З повагою,
зав. кафедрою ОНАХТ,
голова УФ МАХ, академік МАХ, д.т.н., проф. Хмельнюк М.Г

Президент СХУ, к.т.н, академік МАХ Возний В.Ф.

Апарат
Верховної Ради України
13.09.2019 10:04
ВХ.№ 159194